

17.02.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**17 Şubat 2023
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

17 Şubat 2023 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

— Olağanüstü Hal Kapsamında Bankalar ve Konsolide Denetime Tâbi Kuruluşlarca Yapılacak Bağış ve Yardımlara İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 124)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremler Nedeniyle Zarar Gören İllerdeki Yetiştiricilere Yem Desteği Verilmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6808)
- 2022 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2023 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 6809)
- Gençlik ve Spor Bakanlığı Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslar Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 6810)

YÖNETMELİKLER

- Orman ve Su İşleri Bakanlığı Çalışma Grupları Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliği ve Avukatlık Sınavı ve Atama Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Toplum Yararına Programların Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Koç Üniversitesi Hesaplamalı Sosyal Bilimler Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: A Sıra No: 15)
- Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2022/37)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023/10)

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARLARI

- Yargıtay 9 ve 11. Hukuk Dairelerine Ait Kararlar

DANIŞTAY KARARI

- Danıştay Onuncu Dairesine Ait Karar

Deprem bölgesinde, 2,8 milyar liralık mazot ve gübre desteği nakit ödenecek

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, 2022'den itibaren aynı olarak verilmeye başlanan mazot ve gübre desteklerinin, depremden etkilenen 11 il için nakit olarak ödeneceğini belirterek, "Bu kapsamda toplam tutarı 2,8 milyar lira olan mazot ve gübre destekleri, şubat ayı sonuna kadar çiftçilerimizin hesaplarına yatırılacak" dedi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, Malatya'da deprem bölgelerindeki son duruma ilişkin, Doğanşehir Devlet Hastanesi Kriz Merkezi'nde açıklamalarda bulundu. Depremin, Konya'nın 3 katı büyüklüğünde, yaklaşık 103 bin kilometrekarelik bir alanda meydana geldiğini bildiren Kirişçi, ülkenin yüzde 17'sine tekabül eden nüfusun doğrudan etkilendiğini söyledi.

Kirişçi, ilk andan itibaren yoğun bir çalışma içinde olduklarına işaret ederek, Bakanlığın insan kaynağı, araç ve gereçlerini, ihtiyaçları karşılamak için seferber ettiklerini anlattı. Bakanlığın, bitkisel üretim ve hayvansal üretim alanındaki zararlara yönelik çalışmaları hakkında bilgi veren Kirişçi, "Malatya'da yıkılan ve ağır hasarlı küçükbaş ve büyükbaş işletme sayısı 1462, telef olan yani ölen büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayısı 7 bin 219, 13 su ürünleri işletmesinde de 101 ton balık ve 14 milyon yavru balık zayı olmuştur." diye konuştu.

"Karakaya Barajı'na su akışını başlattık"

Hayvansal üretimde sürdürülebilirliğin sağlanması için çalışmalara devam ettiklerinin altını çizen Kirişci, Malatya'da depremde yıkıma uğrayan işletmelerdeki hayvanlar için 240 çadır, 204 branda, 1028 ton hayvan yemi gönderdiklerini, besicilere Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) aracılığıyla 600 ton arpa verildiğini kaydetti.

Kirişci, barajlar konusunda gerekli incelemelere devam ettiklerini dile getirdi. Malatya'da, Sürgü ve Sultan Suyu barajlarının önemli olduğuna dikkati çeken Kirişci, "Sultan Suyu Barajı'nın kreterlerinde oluşan çatlak nedeniyle sızıntı ve risk oluşturmaya dahi bunun tahliyesini öngördük ve devamındaki Karakaya Barajı'na su akışını başlattık. Malatya'da ve diğer 10 ilimizde bulunan 110 baraj ve 30 göletle ilgili hiçbir problemimiz olmadığını belirtmek isterim" ifadelerini kullandı.

İnsan kaynakları noktasında, 3 Bakan Yardımcısının sahada, birinin ise Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) Koordinasyon Merkezi'nde bulunduğunu bildiren Kirişci, 1 uçak, 2 helikopter, 5 bine yakın alet ve ekipmanla birlikte 14 bin 324 personelin de sahada çalıştığını belirtti.

"Toplam 1,5 milyar lira yem desteği vereceğiz"

Bölgede gıda arz güvenliğinin teminatı olan üreticilerin rahatlamaları için destekleme ödemelerini bölge için öne çektiklerini dile getiren Kirişci, şu değerlendirmelerde bulundu:

"2022'den itibaren aynı olarak verilmeye başlanan mazot ve gübre destekleri, depremden etkilenen 11 ilimiz için nakit olarak ödenecek. Bu kapsamda toplam tutarı 2,8 milyar lira olan mazot ve gübre destekleri, şubat ayı sonuna kadar çiftçilerimizin hesaplarına yatırılacak. 2023 üretim yılı ÇKS başvurusunu yapan üreticilerimizin 28 Şubat olan ürün güncelleme son başvuru tarihini, 8 Mayıs tarihine kadar uzattık. Yıl boyunca ödenecek olan 530 milyon lira tutarındaki Çiğ Süt Desteği, Buzağı Desteği, Anaç Koyun-Keçi Desteği, Büyükbaş Hayvan Besi Desteği, Arılı Kovan Desteği, Sürü Büyütme ve Yenileme Desteği ödemeleri 11 ilimiz için şubat ayı içine çekilerek üreticilerimizin hesaplarına yatırılacak. Ayrıca, 11 il için 185 bin işletmeye, 2 milyon büyükbaş için hayvan başına 500 lira ve 9 milyon küçükbaş için hayvan başına 50 lira olmak üzere toplam 1,5 milyar lira yem desteği vereceğiz."

"Hububat ve bakliyalarda cins ve kota sınırı olmaksızın alım yapılacak"

Kirişci, şubat ayı sonuna kadar Malatya'daki üreticiler için 141,6 milyon lirası mazot gübre desteği, 3,2 milyon lirası yem bitkisi desteği ve 32,7 milyon lirası hayvancılık destekleri olmak üzere toplam 177,5 milyon lira tarımsal desteği çiftçilerin hesaplarına yatıracaklarını kaydetti. Deprem afetinden etkilenen illerde, ÇKS'ye kayıtlı üreticilere destek olmak amacıyla TMO hububat ve bakliyalarda cins ve kota sınırı olmaksızın üreticiden alım yapacağını aktaran Kirişci, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Deprem bölgesine kurduğumuz seyyar kliniklerle sahipsiz hayvanların tedavilerini üstlendik. İnşallah süreç içerisinde alacağımız diğer kararlar ve önlemler ile bölgedeki tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini sağlamaya devam edeceğiz. Bakanlık olarak üzerinde hassasiyetle durduğumuz bir konu var ki zaten deprem olmamış olsaydı bile biz kırsala dönüşün mutlaka teşvik edilmesi ve üretimin kırsalda yapıldığı gerçeğinden hareketle, desteğin artırılması yönünde bir pozisyon almıştık. Şu anda depremden dolayı kırsalı veya köyleri terk etme eğilimindeki vatandaşlarımızı da mutlu kılmak ve teşvik etmek adına bahsettiğim desteklerin yanı sıra yeni destekleme çalışmalarımızın da yer alacağını ve devam edeceğini belirtiyorum."

Deprem bölgesindeki hayvan yetiştiricilerine yem desteği

Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen bölgedeki yetiştiricilere, bir defaya mahsus olmak üzere büyükbaş için hayvan başına 500 lira, küçükbaş için hayvan başına 50 lira destekleme ödemesi yapılacak.

Konuya ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Kararla, 6 Şubat'ta meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler dolayısıyla zarar gören ve afet bölgesi ilan edilen illerdeki büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiricilerine, hayvancılık faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak amacıyla 6 Şubat-31 Aralık döneminde bir defaya mahsus yem desteği yapılmasına ilişkin hususlar düzenlendi.

Buna göre, Hayvancılık Bilgi Sistemi içinde yer alan TÜRKVET veri tabanına kayıtlı yetiştiricilere, sisteme kayıtlı hayvan sayılarını aşmamak ve üst sınırı Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenmek üzere yem desteği verilecek.

Yetiştiricilere, bir defaya mahsus olmak üzere büyükbaş (sığır, manda) için hayvan başına 500 lira, küçükbaş (koyun, keçi) için hayvan başına 50 lira destekleme ödemesi yapılacak.

17.02.2023

İl/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince hayvan miktarlarına ilişkin onaylanan hak ediş esas icmal listeleri, ilgili il tarım ve orman müdürlüğü tarafından Bakanlığa gönderilecek. Hak ediş düzenlenmesine ve depremde etkilenen yerleşim yerlerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenecek.

Onaylı hakediş esas icmal listelerinde belirtilen tutarlar, yetiştiricilere Bakanlık tarafından Ziraat Bankası aracılığıyla ödenecek.

Desteklemeye ilişkin ödemeler için gerekli kaynak, Bakanlığın hayvancılık desteklemeleri için ayrılan destekleme bütçesinden karşılanacak.

Haksız yere yapılan ödemeler, ödeme tarihinden itibaren, gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanuni faiziyle birlikte geri alınacak.

Karar 6 Şubat'tan geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.

Afetin yıkımı büyük!

Depremin ekonomide yarattığı kayba ilişkin öngörüler, geniş bir aralıkta 100 milyar dolara kadar ulaşırken, ilk tahminler 2023 bütçesinde 200 milyar liraya yakın ilave yük oluşacağına işaret ediyor.

Mehmet KAYA-ANKARA

Türkiye'nin 10 ilini etkileyen ve büyük yıkıma yol açan depremlerin ekonomiye etkisine yönelik çalışmalar yeni başlıyor. Depremin tam verileri henüz ortaya çıkmasa da, yıkılan varlıkların temel bilgileri belli oldu. Hükümet dışı ekonomik kurumlar ile bilim insanları da veriler üzerinde çeşitli çalışmalar yapacak. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı gibi uluslararası kuruluşların da bir çalışma organize ettiği yönünde bilgiler kamuoyuna yansımıştı.

EKONOMİ, kamu tarafının bütçeye ve milli gelire etkiye yönelik ilk çalışmalarını araştırdı. Yetkililer, en temel unsurlardan birinin felaketin etkilerinin ortadan kaldırılmasına yönelik yapılacak yatırımların nasıl bir modelle hayata geçirileceğinin henüz belli olmadığının altını çiziyor.

İlave etki yıllara dağılmış olarak hesaplandı

Daha önce kamuda görev yapmış ve halen görevde olan uzmanlar, ilk etapta kamuoyuna yapılan açıklamaların, yıkılan varlıkların mevcut değerleri üzerinden yapılmaya çalışıldığını, ancak bütçeye ve milli gelire gelecek ilave etkinin yıllara dağılmış biçimde olacağını vurguladılar.

Uzmanlar, deprem kayıplarının finansmanı için bu yılın bütçesinden ayrılması gereken kaynağın GSYH'nin yüzde 1'ini bulabileceğini, en kötü senaryoda ise bu oranın yüzde 1,5'e kadar ulaşabileceğini öngörüyor. Bu durumda, deprem için gerçekleştirilecek harcamanın dolar cinsinden büyüklüğü de cari kurla 8-10 milyar dolar arasında bir tutara ulaşacak.

Bu senaryonun, konutların yeniden yapımı sırasında konut sahiplerinin maliyete ne düzeyde katılacağını belli olmadığı bir ortamda yapıldığı kaydedildi. Bütün bunların bütçenin giderlerinin artacağı gerçeğini değiştirmeyeceği, kabaca görünen bu unsurların dışında elbette bütçe açığında da olası bir yükselişin beklenmesi gerektiğini vurguladılar.

Türkiye GSYH'sinin 2022'de zincirlenmiş hacim endeksine göre yüzde 4 dolayında artması bekleniyor. Cari olarak ise enflasyonun da etkisiyle 15 trilyon TL'nin üzerinde bir seviyeye ulaşılması mümkün görünüyor. Böyle olması durumunda cari kurdan bütçeye ilave yük 2023 için negatif senaryoda tutarı 8 ile 10 milyar dolar aralığında olacak.

Milli gelir negatif etkilenecek

Milli gelirin negatif olarak etkileneceğinin kesin olduğunu, ancak bunun boyutunun ne kadar olabileceğinin daha detaylı çalışmalarla ortaya çıkacağını belirten uzmanlar, bölgenin Türkiye Cari GSYH'si içindeki payının yüzde 13 dolayında olduğundan hareketle, milli gelire aşağı yönlü etkinin, depremin olduğu bölgelerdeki hane halkının tüketim harcamalarının dolayısıyla özel tüketim harcamalarının aşağı yönlü hareketine, bölgeden yapılan ihracattaki gerilemeden kaynaklı aşağı yönlü etkisine, bölgedeki özel sektör yatırımlarının ertelenmesinden kaynaklı negatif etkiye, yıkılan fabrika, imalathane ve işgücü kaybı nedeniyle verimlilik ve üretim kayıplarına neden olacağını ifade ettiler.

Bölgeye yapılacak konutların, dayanıklı tüketim malı harcamalarının ve bankaların vatandaş taleplerine karşılık vererek yapacağı kredi genişlemesinin dengeleyici olacağı, tüm bunların sonucunda milli gelire negatif etki olacağını kesin olmakla birlikte, yıl içinde bu etkinin TL GSYH'nin yüzde 1'i dolayında oluşacağını tahmin ettiklerini vurguladılar.

Bu hesaplamaların kabaca olduğu, net manzaranın ortaya konulmasıyla değişeceği ve yıllık ilave yük ve etkiye bakıldığını belirten yetkililer, toplam kaybedilen varlığın değerinden bir maliyet hesabının başka bir yaklaşım olduğunun altını çizdiler.

Uzmanlar, kamu maliyesi açısından bakıldığında da gerek bütçe açığının, gerekse kamu borcunun milli gelire oranı açısından bir alan bulunduğunu vurguladılar. Afet etkilerinin giderilmesine yönelik seçilecek modelin de finansman açısından ihtiyaca etki edeceğini kaydettiler.

GSYH'nin %4 artması bekleniyor

Türkiye GSYH'sinin 2022'de zincirlenmiş hacim endeksine göre yüzde 4 dolayında artması bekleniyor. Cari olarak ise enflasyonun da etkisiyle 15 trilyon TL'nin üzerinde bir seviyeye ulaşılması mümkün görünüyor. Böyle olması durumunda cari kurdan bütçeye ilave yük 2023 için negatif senaryoda tutarı 8 ile 10 milyar dolar aralığında olacak.

Merkez Bankası bağışı 2022 karından yapacak

Merkez Bankası, dün düzenlenen yardım kampanyasında açıkladığı 30 milyar liralık bağışın 2022 karından karşılanacağını açıkladı.

İSTANBUL / EKONOMİ

Merkez Bankası, dün gece düzenlenen yardım kampanyasında açıkladığı 30 milyar liralık bağış tartışma yarattı. Merkez Bankası kaynakları bankanın 30 milyar liralık bağışı bankanın 2022 karından karşılanacağını her yıl Hazine'ye aktarılan temettünün bu yıl 30 milyar lirasının kampanya için tahsis edileceğini açıkladı. Merkez Bankası 1999 depremi sonrası da bağış yapmıştı.

Merkez Bankası, her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığı'na en büyük ortağı olduğu için genel kurulu sonrası temettü ödemesi yapıyor. Nisan ayında gerçekleşen genel kurullar sonrası bankanın karı ve oluşan temettü miktarı açıklanıyor. Sonrasında bu miktar Hazine hesaplarına geçiyor. Bu yıl da nisan ayında yapılacak genel kurul ile Hazine'ye aktarılacak 2022 karının 30 milyar lirası depremzedelere bağış olacak.

Banka 2022 yılında 2021 yılı karından Hazine'ye 50 milyar TL temettü ödemesi yaptı. 2020 yılının karından da 2021 yılında 45 milyar lira aktarılmıştı. Merkez Bankası bu yıl henüz kar rakamını açıklamadı ekonomistlerin hesaplamalarına göre Merkez Bankası'nın bu yıl 40-50 milyar liranın üzerinde bir kar elde etme olasılığı bulunuyor. Bu karın da 30 milyar lirası AFAD'a depremzedeler için bağış olarak aktarılacak.

Özel sektörün yurt dışı kredi borcu 7 milyar dolar daha azaldı

Özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu, Aralık 2022'de 2021 sonuna kıyasla 7 milyar dolar azalışla 160,1 milyar dolar oldu.

Özel sektörün yurt dışı borcu azalmaya devam ediyor. Aralık ayında özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu 2021 sonuna kıyasla 7 milyar dolar azalarak 160,1 milyar dolara geriledi. Bu dönemde, özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 8,7 milyar dolar düşüşle 151,5 milyar dolar, kısa vadeli kredi borcu (ticari krediler hariç) ise 1,7 milyar dolar artarak 8,6 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti.

TCMB verilerine göre; bankaların uzun vadeli kredi biçimindeki borçlanmaları aralıkta 2021 sonuna göre 6 milyar dolar azalırken, tahvil ihracı borçlanmaları da 5,9 milyar dolar düşüşle 14 milyar dolar oldu.

Aynı dönemde, bankacılık dışı finansal kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 577 milyon dolar artarken, tahvil stoku da 46 milyon dolar yükselişle 2,4 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 2,7 milyar dolar artarken, tahvil stoku da 32 milyon dolar yükselişle 9,4 milyar dolara ulaştı.

Bankaların kısa vadeli kredi biçimindeki borçlanmaları, aralıkta 2021 sonuna göre 768 milyon dolar artışla 5,1 milyar dolara, finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 503 milyon dolar yükselişle 1,4 milyar dolara çıktı.

Bir yıl içindeki anapara geri ödemesi 41,8 milyar dolar

Uzun vadeli kredi borcunun alacaklıya göre dağılımı incelendiğinde, tahvil hariç özel alacaklılara olan borçlar aralıkta 2021 sonuna kıyasla 1,5 milyar dolar azalarak 104,3 milyar dolara indi. Aynı dönemde tahvil hariç özel alacaklılara olan kısa vadeli borç 1,5 milyar dolar artışla 8 milyar dolara çıktı.

Uzun vadeli kredi borcunun yüzde 62,1'i dolar, yüzde 34,1'i Euro, yüzde 1,8'i Türk lirası ve yüzde 2'si ise diğer döviz cinslerinden oluştu. Kısa vadeli kredi borcunun ise yüzde 38,8'i dolar, yüzde 36,2'si Euro, yüzde 20,9'u Türk lirası ve yüzde 4,1'i diğer döviz cinsleri ile gerçekleştirildi.

Öte yandan uzun vadeli toplam kredi borcunun yüzde 35,4'ünü finansal kuruluşlar, yüzde 64,6'sını finansal olmayan kuruluşlar gerçekleştirdi. Kısa vadeli toplam kredi borcunun yüzde 74,9'u finansal kuruluşlar, yüzde 25,1'i finansal olmayan kuruluşların borçlarından oluştu.

Özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu, aralık sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde gerçekleştirilecek olan anapara geri ödemelerinin toplam 41,8 milyar dolar düzeyinde olduğu hesaplandı.

Depremde can kaybı sayısı 38 bin 44'e yükseldi

Kahramanmaraş'ta 6 Şubat'ta 9 saat arayla meydana gelen iki depremde can kaybı sayısı artıyor. AFAD, Kahramanmaraş merkezli depremlerde 38 bin 44 kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı.

AFAD, merkez üssü Kahramanmaraş olan Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Malatya ve Elazığ illerinde de yıkıma neden olan depremlerde toplam 38 bin 44 kişi hayatını kaybettiğini açıkladı.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'ndan (AFAD) saat 23.00 itibarıyla yapılan açıklama şöyle:

"06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş ili Pazarcık merkezli 7.7 büyüklüğünde ve Elbistan Merkezli 7.6 büyüklüğünde iki deprem meydana gelmiştir. Depremlerin ardından 4.734 artçı deprem meydana gelmiştir.

Alınan son bilgilere göre Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Malatya ve Elazığ illerinde toplam 38.044 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir.

Bölgede AFAD, PAK, JAK, JÖAK, DİSAK, Sahil Güvenlik, DAK, Güven, İtfaiye, Tahlisiye, MEB, STK'lar ve uluslararası arama kurtarma personelinin oluşan toplam 29.160 arama kurtarma personeli görev yapmaktadır. Dışişleri Bakanlığı ile yapılan görüşmeler neticesinde diğer ülkelerden gelen ve görevi devam eden arama kurtarma personeli sayısı 11.488'dir.

Ayrıca AFAD, Emniyet, Jandarma, MSB, UMKE, Ambulans Ekipleri, Yerel Güvenlik, Yerel Destek Ekipleri ve 9.908 gönüllü dahil olmak üzere, sahada görevlendirilen saha personel sayısı ile birlikte bölgede görev yapan toplam personel sayısı 264.389'dur.

Afet bölgesine başta ekskavatör, çekici, vinç, dozer, kamyon, arazöz, treyler, greyder, vidanjör vb. iş makineleri olmak üzere toplam 12.600 araç sevk edilmiştir.

Afet bölgelerine 38 Vali, 160 Mülki İdare Amiri, 19 AFAD üst yöneticisi ile 68 il müdürü görevlendirilmiştir. Ayrıca, uluslararası yardımların koordinasyonu için 12 büyükelçi ve 16 Dışişleri Bakanlığı personeli bölgede görevlendirilmiştir.

Bölgeye, personel ve malzeme sevkiyatı için hava köprüsü kurulmuştur. Hava Kuvvetleri, Kara Kuvvetleri, Deniz Kuvvetleri, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğü'ne bağlı 121 helikopter ve 78 uçak görev yapmakta olup bugüne toplam 7.940 sorti yapılmıştır.

Bölgeye personel, malzeme sevkiyatı ve tahliye amacıyla Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından 24, Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından 2 olmak üzere toplam 26 gemi görevlendirilmiştir."

Bakanlıklar, ilgili kurum ve kuruluşlar ile uluslararası ülke ve kuruluşlar tarafından 386.874 Çadır sevk edilmiş olup bunların 172.265'i kurulmuştur. Bölgeye 3.282.725 battaniye sevk edilmiştir. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 78.500 kişiye geçici barınma hizmeti, 79.720 barınma malzemesi verilmiştir.

Kızılay, AFAD, MSB, Jandarma ve Sivil Toplum Kuruluşlarından (İHH, Hayrat, Beşir, TDV, İnisiyatif Dernekleri) bölgeye toplam 354 mobil mutfak, 86 ikram aracı, 38 mobil fırın ve 330 hizmet aracı bölgeye sevk edilmiştir. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 2.179.630 beslenme hizmeti verilmiştir.

Afet bölgesinde 33.908.749 sıcak yemek, 7.499.136 çorba, 20.722.136 su, 37.072.121 ekmek, 14.477.997 ikramlık malzeme, 2.384.785 içecek dağıtımı yapılmıştır.

4 Mobil Sosyal Hizmet merkezi, Kahramanmaraş, Hatay, Osmaniye ve Malatya illerine gönderilmiştir. Bölgeye deprem bölgesine sevk edilen personel sayısı 2.502, deprem bölgesi dışında 2.722 personel ve 1.154 araç sevk edilmiştir. Deprem bölgesinde 382.565, deprem bölgesi dışında 115.660 olmak üzere toplam 498.225 kişiye psikososyal destek verilmiştir.

Tasarruf sahibi yeniden KKM'ye yöneldi

Alaattin AKTAŞ

17 Şubat 2023 Cuma

✓ DTH dönüşümlü hesaplar için faiz tavanının kaldırılması KKM'yi yeniden cazip hale getirdi.

✓ KKM, 6 Ocak-10 Şubat arasında 114 milyar lira artış gösterdi. Bu artışın devamı bekleniyor.

Kur korumalı mevduatta DTH'den dönüşümlü hesaplarda faiz tavanının kaldırılması işe yaradı. Tasarruf sahibi yeniden KKM'ye dönmeye başladı. Bu arada bankaların yeni geliştirdikleri bir takım uygulamalar da bu geri dönüşü daha cazip hale getirdi. Döviz kuru aylardır artmayınca ve politika faizi yüzde 9'a indirildikten sonra tavan faiz de yüzde 12'ye düşünce vatandaş hızlı bir şekilde kur korumalı mevduattan çıkmaya başlamıştı. Özellikle aralık ayının son haftası ile ocak ayının ilk haftasında sırasıyla 48 ve 45 milyar liralık düşüşler olmuştu.

Bu gerileme ekonomi yönetimini harekete geçirdi ve döviz tevdiat hesabı dönüşümlü kur korumalı mevduat hesapları için faiz tavanı Merkez Bankası'nın bankalara 25 Ocak'ta gönderdiği yazı ile kaldırıldı.

Bu tavanın kaldırılmasıyla bir yandan faiz konusunda tasarruf sahibine daha cazip oranlar sunma olanağı elde eden bankalar, bir yandan da adeta yeni yeni enstrümanlar oluşturdu.

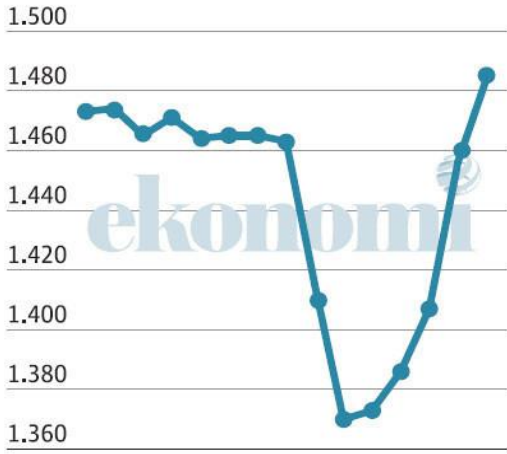
KKM rekor düzeyde

Kur korumalı mevduat hesabında aralık ayının son haftasıyla ocak ayının ilk haftasında yaşanan 93 milyar liralık hızlı düşüşten sonra DTH dönüşümlülerde faiz sınırlamasının kaldırılması özellikle son iki haftada hızlı bir artış başlattı.

KKM bakiyesi 6 Ocak'tan bu yana artıyor. Son beş haftadaki artış 114 milyar lirayı buldu.

KKM tırmanışta!

(4 Kasım-10 Şubat) (Milyar TL)

KKM, 10 Şubat'ta 1 trilyon 484 milyar liraya ulaştı. Bu, KKM'nin şimdiye kadar çıktığı en yüksek düzey.

Elindeki birikimini enflasyondan korumak isteyen ve adeta ne yapacağını bilemez hale gelen tasarruf sahibi hem dövizde yaşanabilecek artıştan korunmak, hem de döviz artmadığı takdirde görece yüksek faiz alabilmek için KKM'ye hücum etti. Öyle görünüyor ki önümüzdeki dönemde bu artış sürecektir.

KKM (Milyar TL)

	Tutar	Haftalık Fark
4 Kasım	1.473	10
11 Kasım	1.474	1
18 Kasım	1.465	-9
25 Kasım	1.471	6
2 Aralık	1.464	-7
9 Aralık	1.465	1
16 Aralık	1.465	0
23 Aralık	1.463	-2
30 Aralık	1.415	-48
6 Ocak	1.370	-45
13 Ocak	1.373	3
20 Ocak	1.386	13
27 Ocak	1.407	21
3 Şubat	1.456	49
10 Şubat	1.484	28

Bankalar neler yapıyor neler...

Bankalar döviz tevdiat hesaplarını azaltabilmek için KKM'de yeni yeni uygulamalara yöneliyor.

Bankaların çoğu yüzde 9'luk politika faizinin üstüne, artık sınır kaldırıldığı için 3 puan değil, çok daha fazla faiz ekliyor. Genel oran tutara da bağlı olarak yüzde 20'leri bulmuş durumda. Ancak bankadan bankaya çok farklı uygulamalar var. Bazı bankalar, DTH'yi KKM'ye dönüştürürken adeta ön ödeme gibi bir ödeme yapıp o tutarı hesap sahibine peşin veriyor. Bu tutar genellikle üç ay için yüzde 2 dolayında bir ödeme. Ancak KKM faizi olarak yüzde 12 değil, yüzde 9 uygulanıyor. Bankaların KKM faizini yüzde 9'dan az olmamak üzere belirleme hakkı var. İsteyen daha yüksek faiz de verebiliyor kuşkusuz. Üç ay için yüzde 2 faizin yıllık bileşiği yüzde 8'i aşıyor. Bu da DTH dönüşümlü KKM'ye yüzde 17-18 faiz uygulanması demek.

Bazı kamu bankalarında ise çok farklı bir uygulama söz konusu. Genellikle 15-20 bin doların üstündeki birikimler için uygulanan bir yöntem... Sistem şöyle işliyor:

Bankalar zaten yeni DTH hesabı açma konusunda pek gönüllü değil, çünkü toplam mevduattaki **"TL-döviz"** dengesi bozuluyor. Döviz hesabı açtırmak isteyenlere ya da bankada döviz hesabı olanlara şu öneriliyor. Diyelim bir tasarruf sahibinin 20 bin doları var. Banka bu 20 bin doları TL'ye çevirip KKM yapıyor. Bu hesapların faizinde tavan yok ama oran yüzde 9 olarak uygulanıyor, avantaj ise başka türlü sağlanıyor.

Banka tasarruf sahibine 20 bin doların TL karşılığı kadar kredili mevduat hesabı açıyor ve bu hesaba yüzde 10-12 dolayında faiz uyguluyor. Kredili mevduat hesabı olarak oluşturulan tutar, bu sefer mevduat olarak işleme konuluyor. Banka bu mevduata yüzde 20 dolayında faiz veriyor.

Tasarruf sahibi böylece hem 20 bin dolarını döviz olarak tutmuş oluyor, hem de kredili mevduat hesabıyla oluşturulan 20 bin dolar karşılığı TL mevduatın faizini alıp kredili mevduat faizini ödemiş sayılıyor ve aradaki fark da cebine kalıyor. Tabii ki bu faiz işlemlerinin hepsi mahsup yoluyla yapılıyor. Sonuçta tasarruf sahibi döviz için yüzde 6-7 faiz almış oluyor.

Bu işlemin banka açısından getirisi de tabii ki olmayan kredili mevduat hesabından olmayan mevduat yaratmak ve bir yandan DTH sıfırlanırken, bir yandan da DTH karşılığı kadar TL mevduat yaratarak toplam mevduattaki **"TL-döviz"** dengesini iyice lehine oluşturmak.

Yani tam bir **"kazan kazan"** durumu...

Türkiye ithal altına servet ödedi

Naki BAKIR

17 Şubat 2023 Cuma

2022 yılında “parasal olmayan” altın ithalatı 20,4 milyar dolarla, pandemi yılı 2020’deki 25,2 milyar dolardan sonraki en yüksek yıllık düzeyde gerçekleşti.

Son yıllarda hızla artarak dış ticaret ve cari işlemler açığını büyüten Türkiye’nin “parasal olmayan altın” ithalatı, 2022 yılında da artış ivmesini sürdürerek 20,4 milyar dolara ulaştı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Merkez Bankası verilerine göre geçen yılın tümünde 20 milyar 440,1 milyon dolarlık parasal olmayan altın ithal edilirken, bu kalemde Türkiye 1 milyar 53 milyon dolarlık da ihracat gerçekleştirdi. Böylece net ithalat 19 milyar 387 milyon dolar olarak gerçekleşti. Başka deyişle dış ticaretinde parasal olmayan altında bu tutarda bir açık ortaya çıktı.

Dış ticaret açığının 5’te biri altından TÜİK verilerine göre 2022 yılında Türkiye’nin toplam dış ticaret açığı 109 milyar 539 milyon dolar olurken, bunun yüzde 17,7’lik bölümü parasal olmayan altın dış ticaretinden kaynaklandı. Başka deyişle, Merkez Bankasına ait olmayan, rezerv olarak tutulamayan ve dış ticaret mevzuatında “genel mallar” kategorisinde yer alan “parasal olmayan” altında net ithalat, geçen yıl dış ticaret açığını dörtte bir oranında büyüttü.

Geçen yılki net altın ithalatı, Merkez Bankası’nın 48 milyar 769 milyon dolar olarak hesapladığı 2022 yılı cari işlemler açığının ise yüzde 39,8’ini oluşturdu. Parasal olmayan altından kaynaklanan 19,4 milyar dolarlık açık olmasa, geçen yılki cari açık 20 milyar dolar dolayında kalacaktı. Geçen yılki altın ithalatının 13 milyar 335 milyon dolarla üçte ikisinin tek bir ülkeden olmak üzere İsviçre’den yapılması dikkati çekti.

Bu ülkeden yapılan toplam yıllık ithalat 15 milyar 335 milyon dolar olurken, bunun yüzde 87’sini parasal olmayan altın ithalatı oluşturdu. Türkiye’nin bu ülkeye 136 milyon doları altın olmak üzere geçen yılki toplam ihracatı sadece 1 milyar 335 milyon dolar olurken, bu ülkeden yapılan altın ithalatı bunun yaklaşık on katı düzeyinde gerçekleşti.

Geçen yıl yapılan altın ithalatında Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) 3 milyar 225 milyon dolarla ikinci sırada yer aldı. Ayrıca 589,6 milyon dolarla İtalya, 566,7 milyon dolarla Güney Afrika, 377,2 milyon dolarla Rusya, 338 milyon dolarla ABD, 326,3 milyon dolarla Irak en çok parasal olmayan altın ithal edilen ülkeler arasında.

On yılda altına 122,4 milyar dolar

Türkiye'nin beş kıtadan ve bazı ada ülkeleri de dahil hemen hemen tüm ülkelerden altın ithal ettiği 2013 başından 2022 sonuna kadar olan on yıllık dönemde parasal olmayan altın ithalatının birikimli tutarı 122 milyar 389,9 milyon dolara ulaştı.

Türkiye, Altın içeren mücevherler, saatler, elektronik bileşenleri gibi ziynet eşyalarını da kapsayan, altına adeta servet yatırdı. Türkiye, son on yılda parasal olmayan altında en çok ithalatı 40 milyar 650,8 milyon dolarla İsviçre'den gerçekleştirdi.

BAE de on yılda 33 milyar 116 milyon dolarla en çok ithalat yapılan ikinci ülke oldu. On yıllık ithalat tutarında bu ülkeleri 15 milyar 435 milyon dolarla Irak, 4 milyar 324 milyon dolarla Almanya, 4 milyar 216 milyon dolarla Avustralya, 3 milyar 217 milyon dolarla Güney Afrika izledi. On yıllık birikimli tutarlara göre İngiltere 2 milyar 985 milyon, Kanada 2 milyar 357 milyon, Libya 2 milyar 164 milyon, ABD 1 milyar 512 milyon, Rusya 1 milyar 102 milyon, İtalya 903 milyon dolarla en çok ithalat yapılan ülkeler oldu.

On yılda çıkan “net” döviz 81,7 milyar dolar

Türkiye, son on yılda birikimli olarak 40 milyar 696 milyon dolarlık da parasal olmayan altın ihraç etti. Buna göre on yılda parasal olmayan altın ticaretinde oluşan açık, başka deyişle dışarı giden net döviz miktarı 81 milyar 694 milyon dolar olarak gerçekleşti. Altında ihracat-ithalat dengesi 2013 yılında 11 milyar 779 milyon dolar, 2014'te 3 milyar 897 milyon dolar açık veren Türkiye, izleyen iki yılda ise 3 milyar 952 milyon ve 1 milyar 787 milyon dolarla fazla elde etmişti.

Ancak 2017'den itibaren makas tekrar aleyhte açıldı ve anılan yıl 10 milyara yakın açık verildi. İzleyen yıllarda da yaklaşık bu düzeylerde gerçekleşen açık, 25 milyar 183 milyon dolarla şu ana kadarki en yüksek ithalatın gerçekleştiği pandemi yılı 2020'de 22,4 milyar dolarla zirveye ulaştı. 2021 yılında 2 milyar dolar dolayına gerileyen altın dış ticaretindeki açık, 2022 yılında ise tekrar büyüyerek 19,4 milyar dolarla tarihteki en yüksek ikinci yıllık düzeyde gerçekleşti.

Abdulkadir Selvi

Yurtlar depremzedeye yuva oldu

Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu ile Ankara'da Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin yurtlarına yerleştirilen depremzedeleri ziyaret ettik.

Kolay değil, depremde 10 il yıkıldı. 13.5 milyon insanımız depremde etkilendi. Depremzedelerin kışı rahat geçirmesi için Kredi ve Yurtlar Kurumu'na ait yurtlar açıldı. Spor tesisleri, spor salonları, gençlik kampları da depremzedelerin hizmetine sunuldu.

Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu ile Ankara'da Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin Çubuk'taki kampüsü içindeki yurtlara yerleştirilen depremzedeleri ziyaret ettik. Yurda depremin yıktığı her yerden gelen vatandaşlarımız yerleştirilmiş durumda. Depremzedelere verilecek hizmetlere ilişkin olarak Bakan Kasapoğlu ile söyleşi yaptım. Ama önce depremzedeleri ziyaretten notları aktarmak istiyorum.

PSİKO-SOSYAL DESTEK

Yurtta kalanlara üç öğün sıcak yemek çıkıyor. Yurt binası yeni yapılmış. Beş yıldızlı otel kalitesinde. Yurdun girişinde depremzedelere sağlık hizmeti veriliyor. Onun

hemen yanında genişçe bir bölüm psiko-sosyal ekibine ayrılmış. Kolay değil, depremzedeler çok ağır bir travma yaşadı. Aile Bakanlığı'nın ekibi bu travmayı atlatmaları için onlara destek oluyor. Bu arada Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nden öğretim üyeleri ve psikoloji bölümü öğrencilerinden de gönüllü bir ekip oluşmuş. Onlar da özellikle çocuklarla ve gençlerle ilgileniyorlar. Onlara akran desteği veriyorlar. Çocuklarla oyun oynuyor, resim yapıyorlar.

DEPREMZEDE HİZMET VERİYOR

Depremzedelere hizmet vermek üzere bir berber salonu açılmış. Hatay'dan Soner Irmak berberlik yapıyor. Özellikle de çocuklar saçlarını kestirmek için sıraya girmiş durumda. Soner Irmak aynı zamanda bir depremzede. Yakınlarından hayatını kaybeden oldu mu diye sorunca gözleri doluyor. Belli ki acısını depremzedelere hizmet ederek dindirmeye çalışıyor.

SOSYAL MARKET

Yurt binasının girişinde bir sosyal market kurulmuş. Depremzedeler ücretsiz olarak alışveriş yapıyorlar. Onun hemen yan tarafında ise kıyafetlerin yer aldığı bir bölüm oluşturulmuş. Kadınlar ve erkekler ihtiyaç duydukları kıyafetleri buradan seçip alabiliyorlar. Bizim insanlarımız vefalı. Marketten ihtiyacını karşılayan depremzedeler Bakan Kasapoğlu'na teşekkür ediyorlar. Kasapoğlu, "Siz varken her şey emrinizde" diyor. Yüzleri gülüyor. Kasapoğlu, çocukları severken aynı zamanda görevlilere, "Çocukların çikolata alabileceği bir market yeri hazırlayın. Ben size çikolata, gofret göndereceğim. Çocuklar yesin" diyor. Normalleşme adına bunlar küçük ama önemli adımlar.

'NE KADAR KALACAĞIZ'

Malatya Yeşilyurt'tan gelen Ahmet Yaşar, Kasapoğlu'na, "Yurtlarda ne kadar kalabiliriz?" diye soruyor. Kasapoğlu, "Ne kadar gerekiyorsa o kadar kalırsınız. Endişe etmeyin" diye yanıt veriyor.

Yurt binasının bir bölümü 0-6 yaş grubuna etkinlik alanı olarak ayrılmış. Bir bölümde ise depremzede öğrencilerin ders çalışması yetişkinlerin kitap okuması için kütüphane oluşturulmuş. İleride değineceğim. Depremzedelerin eğitim sorunu çıkacak karşımıza. Uzaktan eğitime bağlanacaklar. LGS sınavına, üniversite sınavlarına hazırlanacak olanlar için mekânların hazırlanması gerekecek.

TİYATRO, SATRANÇ, RESİM

Depremden kurtulanlar açısından bir rehabilitasyon ve normalleşme sürecine ihtiyaç var. Kasapoğlu, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kurslarını devreye sokmaya başlamış. Satranç Federasyonu, satranç takımı dağıtmış. Gönüllülerle depremzedeler satranç oynuyor. Tiyatro grupları gelmiş, depremzedelerden ekipler oluşturmaya çalışıyorlar. Bir yandan da depremzedeler tiyatro oyunu sergileyecekler.

ÇOK ŞÜKÜR

Depremzede bir aileyi ziyaret ediyoruz. Kahramanmaraş'tan gelmişler. Dört aile birbirine tutunarak bu süreci atlarmaya çalışıyorlar. Bakan Kasapoğlu bir ihtiyaçları olup olmadığını soruyor. "Çok şükür. Bir ihtiyacımız yok" diye karşılık veriyorlar. Bir kızları Malatya tıpta okuyormuş. "Benim eğitim nasıl olacak?" diye soruyor. Kasapoğlu, YÖK'ün bu konuda çalışma yaptığını anlatıyor. "Eğitimi mutlaka yaptıracağız" diyor. Genç kızın gözleri parlıyor. Depremzedelerin bir kısmı bulundukları illerdeki okullara kaydırılacak. Depremzedenin biri fizik öğretmeniymiş. Kasapoğlu, "Hocam burada üniversiteye hazırlık kursu açacağız. Senden yararlanmak isteriz" diyor. Tecrübeli öğretmenin gözlerinin içi parlıyor.

YURLARA 200 BİN DEPREMZEDE YERLEŞTİRİLDİ

- Depremzedelere veda ediyoruz. Ama aklımızda birçok soru var. Onları da Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'na yöneltiyoruz.

- Şu ana kadar yurtlara ne kadar depremzede yerleştirildi?

Türkiye genelinde 200 binden fazla vatandaş tesislerimize yerleştirildi. Bunlar yurtlar, gençlik merkezleri, gençlik kampları ve spor tesisleri. Özellikle de spor salonları çok büyük bir kitleyi barındırıyor. Şu an itibarıyla yurtlarda 100 bin bandındayız.

ÖĞRENCİLER MAĞDUR EDİLMEMEYCEK

- Kapasiteniz ne kadar? Yurtlara daha ne kadar depremzede alabileceksiniz?

KASAPOĞLU- Bizim total kapasitemiz 850 bin. Ama yurtlarda kalan öğrencilerimiz var. Ailesi deprem bölgesinde olan öğrencilerin kalma talepleri varsa onlar kalacak. Staj yapan öğrenciler, çalışan öğrenciler, üniversitede olması zaruri olan öğrencilerle

durumu dengeleyeceğiz. Önceliğimiz boş kapasitelerin değerlendirilmesi, sonra kendiliğine göre bir planlama yapacağız.

- Öğrencilerden kalmak ihtiyacı olanlar yurtlarda kalabilecekler mi?

Tabii ki. Onları hiçbir şekilde mağdur etmeyeceğiz. O yüzden planlamayı boş yerlere göre gerçekleştiriyoruz.

YURTLARDA NE KADAR KALABİLECEKLER

- Yurtlara yerleştirdikleriniz ne kadar kalabilecek?

AFAD'ın, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yeni planlamaları var. Kalıcı konut çalışmaları, çadırkent, konteynır kent kurma çalışmaları var. Onlarla eşgüdümlü gideceğiz.

- Yurtta barındırılan depremzedelere ne tür hizmetler veriliyor?

KASAPOĞLU- Başta üç öğün sıcak yemek ve içecek veriliyor. Çocuklar için özel takviye çalışmaları, sosyo-psikolojik destek sağlanıyor. Sağlık hizmetleri veriliyor. Berber var. Bununla birlikte eğitime yönelik çalışmalara da başlıyoruz. Bir hayat alanı olarak ne gerekiyorsa onları karşılamak için çalışacağız.

PSİKO-SOSYAL DESTEK

- Depremzedeler her kademedeki eğitimlerine devam edebilecekler mi?

- YÖK'ün bu anlamda çalışmaları var. Yüksek Öğretim Kurulu önümüzdeki günlerde bu konuyu detaylarıyla açıklayacak.

- Depremzedelerin psiko-sosyal destek almaları konusunda bir çalışmanız olacak mı?

Yurtlarımızda böyle çalışmalarımız var. Özellikle gençlere, çocuklara yönelik hem bakanlık ekiplerimizin hem diğer bakanlıkların koordinasyonu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile üniversitelerimizle depremzedelere psikososyal destek vermeye çalışıyoruz. Az önce gördünüz, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin psikoloji bölümünden arkadaşlar vardı, akran rehberliği çalışmaları yapıyorlardı. Bakanlık olarak gençlere yönelik yürüttüğümüz çalışmaları burada uygulamaya devam edeceğiz.

DEPREMZEDELERİN YANINDAYIZ

- Depremzedeler ne kadar kalacağız diye soruyorlar.

İlk andan itibaren depremzedelerin yanındayız. Hiç endişe etmelerine gerek yok. Devlet tüm imkânlarıyla, tüm kurum ve kuruluşlarıyla onların yanında. Gelişen süreçlere göre onların mutlu olmasını sağlamak adına yeni uygulamalar olacak.

LİSE VE ÜNİVERSİTE HAZIRLIK KURSLARI

- LGS'ye, üniversite sınavına hazırlanan gençler var. Onlara kurs açılması gündemde mi?

Kurslara da başlayacağız. Çocukların kimi üniversiteye kimi lise sınavlarına hazırlanıyor. Kiminin farklı hazırlıkları var. Onlara yönelik altyapıyı kuruyoruz. Bakanlık olarak gençlik merkezimizdeki çalışmalarımızı yurtlara kaydıracağız. Gençlik merkezlerimizde teknolojiden kişisel gelişime, dil eğitime, sınav hazırlıklarına kadar her şey var. Onları buraya aktaracağız. Spor çalışmaları ayrı tabii. Onları da dahil edeceğiz. Bu hizmetleri, faaliyetleri yurtlarda vereceğiz.

Esfender KORKMAZ

Dış açılara dikkat etmeliyiz

17 Şubat 2023 Cuma

2022 yılı dış ticaret açığını, TÜİK 109,5 milyar dolar, Merkez Bankası 89,7 milyar dolar olarak açıkladı. İki kurumun açıkladığı dış ticaret açığı arasındaki fark 19,8 milyar dolar çıkıyor. Bu fark her yıl oluyor. Söz gelimi 2021 yılı dış ticaret açığını da, TÜİK 46,1 milyar dolar, Merkez Bankası ise 29,3 milyar dolar olarak hesaplamıştı. Arada 16,8 milyar dolar fark vardı.

2022 DIŞ TİCARET AÇIĞI (MİLYAR DOLAR)			
	İHRACAT	İTHALAT	AÇIK
TÜİK	254,2	363,7	-109,5
MERKEZ BANKASI	253,4	343,1	-89,7

Merkez Bankası dış ticaret hesaplama kaynakları içinde TÜİK de yer alıyor.

Dış ticaret açığı iki yöntemle hesaplanıyor. Birisi; serbest bölgeler, gümrük antrepoları, serbest dolaşım alanını da içine alan genel dış ticaret sistemidir. Diğeri; serbest bölgeler ve gümrük antrepolarını kapsamayan özel dış ticaret sistemidir.

İki kurumun ilan ettiği dış ticaret açığı arasında bu kadar yüksek fark olması, güven sorunu yaratıyor ve sermaye-yatırım kararlarını olumsuz etkiliyor. Her iki kurumun da aynı standart hesabı kullanması gerekir.

Öte yandan 2022 cari açığı 48,8 milyar dolar oldu. 2022 GSYH tahmini de 850 milyar dolardır. Demek ki cari açığın GSYH'ya oranı yüzde 5,7'dir ve yüksektir.

En önemli sorun GSYH'nın; kısmen kaynağı belli olmayan döviz girişi ve kısmen dış borçla finanse edilmesidir. Zira doğrudan yabancı yatırım sermayesi artık gelmiyor. 2022 yılında 8 milyar 52 milyon dolarlık yabancı yatırım sermayesi girişi var; bunun 6,2 milyar doları vatandaşlık için gayrimenkul alanlar, 1,8 milyar doları da doğrudan

yabancı yatırım sermayesi girişidir. 1,8 milyar dolar sermaye girişi de Türkiye de mevcut yabancı yatırım şirketlerinin sermaye artışı ve amortisman harcamaları için getirdiği paradır.

2022 yılı cari açığının yüzde 50'si, kaynağı belli olmayan döviz girişi (*Net hata ve noksan*) kaleminden karşılanmıştır.

Bu kadar net hata ve noksan, bildiğimiz muhasebe işlemlerinden kaynaklanmaz. Siyasi tartışmalarda hükümet cari açığı kapatmak için uyuşturucu ticaretine göz yumuyor şeklinde iddialar var. Kara para günü kurtarır, bugünkü açığı kapatır ve fakat ekonomiye konulan bir bombadır. Yerli ve yabancı sermaye kaçar. Yatırım yapılmaz.

Yine; 2022 portföy yatırımlarında net çıkış 13,4 milyar dolar oldu.(Aşağıdaki tablo...)

2022 ÖDEMELER BLANÇOSU		
		MİLYON DOLAR
CARI AÇIK		48 769
DIŞ TİCARET AÇIĞI		89 719
DOĞRUDANYATIRIMLAR (NET GİRİŞ)		8 052
Doğrudan yatırım	1 779	
Gayrimenkul satışı	6 273	
PORTFÖY YATIRIMLARI (NET ÇIKIŞ)		13 425
Hisse senedi (Net satış)	4 038	
DİBS (net satış)	2 189	
NET HATA VE NOKSAN		24 200

Elbette hepimizin akli depremdedir. Ancak önlem almaz isek dış açıklar deprem maliyetinin üstüne biner.

Cari açığın iki önemli nedeni var;

Birisi; Rusya ve Çin ithalat kartelidir. TÜİK verilerine göre; 2022 yılında Rusya ve Çin'e karşı 87,5 milyar dolar dış ticaret açığı vermişiz. Bu iki ülkeye kota ve vergi getirmek gerekir. Zira bu kadar yüksek dış ticaret açığı sürdürülemez. Geçen yazımda yayınladığım aşağıdaki tabloyu yeniden veriyorum. Okuyucunun bu tabloyu iyi değerlendirmesi gerekiyor. Eksen kaymasının Türkiye'yi nereye götüreceğini gösteriyor.

2022 DIŞ TİCARET			
	İHRACAT	İTHALAT	FARK
TOPLAM	254,2	363,7	-109,5
AB(milyar dolar)	103,1	93,3	9,8
Yüzde Pay	40,6	25,6	
ABD(milyar dolar)	16,9	15,2	1,7
Yüzde Pay	6,6	4,2	
RUSYA(milyar dolar)	9,3	58,8	-49,5
Yüzde Pay	3,7	16,2	45,2
ÇİN(milyar dolar)	3,3	41,3	-38,0
Yüzde Pay	1,2	11,4	34,7
RUSYA+ÇİN (milyar dolar)	12,6	100,1	-87,5
Yüzde Pay	4,9	27,6	80

İkincisi; üretimde genel olarak yüzde 40 dolayında, ihracat malı üretiminde yüzde 80 dolayında, ithal girdi kullanmamız, dış açığa neden oluyor. Üretimde ithal girdi payını azaltmak için de, geçici süre ithal ikamesi politikaları uygulanması ve devletin de üretime katılması gerekir.

Sonuç olarak dış açıkları, her ne pahasına olursa olsun kaynağı belirsiz döviz girişleri ile çözmenin ekonomik maliyeti, bu açıklardan daha fazla risk getirdi.

İbrahim Kahveci

Erdoğan mı Fuat Oktay mı? Yoksa...

Depremde ‘sosyal medya ve dezenformasyon...’

Daha deprem sabahı saat 06:00: İç İşleri Bakanı Süleyman Soylu deprem bölgesine hareket ederken açıklama yapıyor: *“Sosyal medyaya da şöyle bir çağrıda bulunmak istiyorum; yani dezenformasyon, yanlış bilgi, kirli bilgi belki de bu noktada yapılabilecek bu ülkeye en büyük ihanettir.”*

Bu konu **asrın afeti** içinde yer alacak kadar önemliymiş demek ki...

Oysa depremin özellikle ilk 48 saatleri arama-kurtarma açısından çok ama çok önemlidir. **‘Asrın Felaketinde - Asrın İhmalini’** gerçekleştirdiğimizi Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’ın açıklamaları çerçevesinde vermiştim.

Bu konu çok ama çok önemli... Depremde binlerce canımız bu ihmal yüzünden göçtü-gitti...

Bakın doğru bilgi çok önemli... Doğru bilgi kadar bilgiyi kullanmak da çok önemli. Bu konuda ülke yönetiminin müthiş bir becerisi olduğunu ekonomiden çok iyi biliyoruz.

Gerçek durumla verilmek istenen algı tam tersi olabiliyor. Ve bunu çok iyi başarabiliyorlar.

Mesela “faiz sebep-enflasyon neticedir” deyip faizleri indirmeye başladıklarında yüzde 17-18 seviyelerinde seyreden enflasyonun yüzde 85'lere çıkıp baz etkisi ile bugün yüzde 55'lere düşmesini bile “bakın dediğimiz oluyor” şeklinde sunabiliyorlar.

Olan ile sunulan arasında tam ters ilişki olsa bile hiç dert değil. Bunu her alanda görüyorduk ama depremde bunu görmek bizi elbette çok şaşırttı.

17.02.2023

Daha deprem sabahı ilk açıklamada başlayan:

-Sosyal medya

-Dezenformasyon

Sözleri ne anlama geliyor?

Hükümetin bu kadar önem verdiği, bu kadar dikkat çektiği dezenformasyon nasıl oluyor?

07 Şubat Salı günü, yani depremin henüz ikinci günü... İki konuşmadan rakamlar vereceğim:

Önce saat 11,35'de Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay konuşuyor: Deprem Bölgesinde 12 bin 181 arama-kurtarma ekibinin bulunduğunu, sahadaki toplam **görev yapanların sayısının da 24 bin 443 kişi** olduğunu açıklıyor.

Burada dikkat ederseniz deprem üzerinden 32 saat geçmiş ve bölgedeki toplam sayılar bunlar. Gönüllü vs ne varsa hepsi içinde... Asker-polis dahil hepsi burada.

Ve Fuat Oktay'dan 3 saat sonra Cumhurbaşkanı R.T. Erdoğan konuşuyor: Hani şu deftere yazdığını söylediği konuşma...

Erdoğan, konuşmasında şunu söylüyor: ***"Hali hazırda 53 bin 317 arama kurtarma görevlimiz ile destek personelimiz enkaz bölgesinde çalışıyor ve yurt dışından gelen ilave ekiplerle bu sayı her geçen saat daha da artıyor."***

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan 3 saat önce Fuat Oktay'ın tam cümlesi: "Aramak kurtarma sayıları itibari ile bugün, şu an itibari ile tüm illerde 12 bin 181 arama kurtarma personelimiz mevcuttur. Bunlardan 4.060'ı Maraş'ta, 2.465'i Hatay'da, 1.314'ü Gaziantep'te, 1.721'i Adıyaman'da, 687 Osmaniye'de, 119 Adana, 562 Diyarbakır, Şanlıurfa 100, Kilis 41 ve Malatya 1.112... 4.785 sağlık personeli ve toplam sahada fiilen çalışan sayımız 24.443'tür an itibari ile..."

Burada mesele ne?

Deprem üzerinden 32 saat geçerken 'Deprem Bölgesi'ne Devletimiz 12.181'i arama-kurtarma olmak üzere toplamda 24.443 kişi sevk edebiliyor. Oysa iki konuşma arasından sadece 3 saat geçerken bu insan gücünü Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasında geçen 53.317 kişiye mi çıkarıyor?

32 saatte 24 bin 443 kişi

Sonra sadece 3 saatte 28 bin 874 kişi daha ekleyerek 53 bin 317 kişi...

Bunları neden veriyorum?

İlk neden şu: Asrın Felaketi ile Asrın İhmalini bir arada yaşadık. Depremin ilk 2 günü adeta ne bölgeye arama-kurtarma sevkیاتımız yeterli oldu, ne de bölgeye gidenler de yeterli çalışabildi.

Bunu sosyal medyada çok defa bölgeye gidenler paylaştı. Hatta sonraki günlerde enkazdan sağ çıkarma anlarında başka ekiplerin kameralar ile gelip görevi devraldıkları bile dile getirildi... Çalışma-can kurtarma ile asıl pr öne çıkmıştı.

Asrın İhmali bize çok pahalıya mal oldu. Binlerce kişi enkaz altından “sesimi duyan var mı” diye bağırdı.

Binlerce kişi saatlerce-günlerce enkaz altından çıkartılmayı bekledi. Bekleyenlerin bir kısmı da son nefesini o bekleyişte verdi...

Bunun vebali çok ama şok ağır. Bu vebal nasıl ödenecekler ve ödeyeceğiz bilemiyorum... Hatta bu vebali en fazla hissetmesi gerekenlerin millete hesap sorması da bir başka acı taraf...

Bunlar neden veriyorum?

İkincisi de şu: Cumhurbaşkanı Erdoğan «depremde yıkılan binaların yüzde 98'i 99 öncesi yapılmış» dedi. Oysa uydu görüntüleri ve bölgeden gelen haberler durumun hiç de öyle olmadığını gösteriyor.

Ortada çok ciddi bir dezenformasyon olduğu açık. Ama bunun tam gerçeklik durumunu henüz bilmiyoruz... Sosyal medya gerçekten zararlıymış... Yönetimin söylediğine inanıp sorgulamamak vicdanı kaybederek oturmak varmış!!!

17 Şubat 2023, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Tansu Çiller'e haksızlık

Çarşamba akşamı saatler boyunca ekran başında **"Türkiye Tek Yürek"** yardım kampanyasını izledik. Tarihi bir gecede rekor bir bağış toplandı. Türkiye'den Azerbaycan'a tam 213 TV kanalı ve 562 radyo bu tarihi yardım programını canlı yayınladı. CHP medyası ise bu tarihi günü görmezden geldi. Yayının başında Cumhurbaşkanı **Erdoğan** arayıp, **"Kabine toplantısında 135 milyon liralık yardım topladık"** dedi ve ekledi: **"Amacımız bir yıl içinde yıkılan her binanın yerine yeni konutları vatandaşlarımıza teslim etmektir."** Turkuvaz Medya da kampanyaya 700 milyon liralık bir bağışla destek verdi.

Toplam bağış 115 milyar, toplam SMS ise 9 milyon olarak açıklandı. Bu rakamı kimse beklemiyordu.

Bir de küçük not: Özel sektörden çok büyük destek geldi. Ancak bazı özel bankalar ve holdinglerden ses çıkmadı. Ben onların ön plana çıkmak istemediklerini, mutlaka yardımlarını ilgili yerlere ulaştırdıklarını düşünüyorum. Yoksa asrın felaketiyle karşı karşıya olduğumuz bugünlerde, o holdingleri büyüten bu toprağın insanlarını yalnız bırakacaklarına asla inanmak istemem. Umarım beni yanıltmıyorlardır.

REKOR BAĞIŞTAN RAHATSIZ OLANLAR

Türkiye tek yürek olmuş depremzedeler için tarihi bir kampanyaya imza atarken sosyal medyadaki **"organize kötülük"** yine sahneye çıktı. Gece boyunca yardım kampanyasını itibarsızlaştırmaya çalıştılar.

Önce Merkez Bankası'nın yaptığı bağışa kafayı taktılar. Merkez Bankası yetkilileri, açıklanan bağışın 2022 yılı bilançosu kârından yapılacağını açıkladı. Bu yetmedi, şirketlerin bağışlarının vergiden düşüleceği iddia edildi. Gelir İdaresi Başkanlığı bu iddiayı yalanlayıp, **"Bağış ve yardımlar vergiden değil, matrahtan düşülecektir"** açıklamasını yaptı.

Sürekli bilgi kirliliğini yayarak insanların yardımlaşma duygularını yok etmeye çalıştılar ama rekor bağışın gelmesini engelleyemediler.

FATİH ALTAYLI'NIN HAZIMSIZLIĞI

Kampanyaya telefonla katılan eski Başbakan **Tansu Çiller** ise yayın esnasında bağlantı kesilmesi nedeniyle 1 milyon liralık bağışını açıklayamadı.

Çiller'e takıntılı bazı gazeteciler de hemen devreye girerek bir linç kampanyası başlattı. Bunların arasında **Çiller**'in 28 Şubat dönemindeki dik duruşunu hazmedemeyen, darbecilerin tetikçiliğini yapan apoletli gazeteciler vardı. 28 Şubat döneminin sembol isimlerinden **Fatih Altaylı** da sosyal medyadan **Tansu Çiller**'i hedef aldı. **Candaş Tolga Işık** da bu koroya katıldı. Daha sonra canlı yayında **Tansu Çiller**'in 1 milyon lira yardım yaptığı açıklansa da sosyal medya tetikçileri özür dilemedi.

Sonuç olarak rekor bağış kampanyası hem birlik ve beraberlik ruhu hem de depremzedelerin yaralarının sarılması açısından önemli bir başlangıç oldu. **"Biz bu işin üstesinden geliriz"** inancı toplumun geneline yayıldı. Daha önümüzde uzun bir yolumuz var. Allah yardımcımız olsun.